

การศึกษาศิลปหัตถกรรมกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญนครสวรรค์
เพื่อการพัฒนาสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น
A study of arts and crafts, Ban Mon Nakhon Sawan pottery
for the development of local wisdom

กิตติศักดิ์ แก้วดุก¹และพัชรี ดินฟ้า²

Kittisak Keawduk and Patcharee Dinfa

(วันที่ส่งบทความ:10 กรกฎาคม 2566,วันที่แก้ไขบทความ:4 สิงหาคม 2566,วันที่ตอบรับบทความ:8 กันยายน 2566)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ เป็นบทความที่สร้างสรรค์และพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมกลุ่มผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านมอญตำบลบ้านแก่งอำเภอเมืองนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำมาสร้างสรรค์เป็นกระถางต้นไม้รูปแบบใหม่ ซึ่งรูปแบบเดิมสามารถแบ่งลดหลั่นกระถางได้ เป็น 7 ประเภท 1) ลดหลั่นกระถาง ทรงกลวยไม้ 2) ลดหลั่นกระถางทรงขนมชั้น 3) ลดหลั่นกระถางทรงลายอิฐ 4) กระถางทรงขอบกลม 5) กระถางทรงลูกกระสุน 6) กระถางทรงขนม 7) กระถางน้อย ด้วยเหตุนี้ จึงควรมีการพัฒนาในรูปแบบเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้พัฒนาภูมิปัญญาให้แก่ผู้ผลิตในท้องถิ่น ด้วยการนำรูปแบบที่มีอยู่เดิม นำมาสร้างสรรค์พัฒนาให้เกิดคุณค่าในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าตัวผลิตภัณฑ์ที่เกิดผลเป็นรูปธรรมชัดเจน และเพิ่มมูลค่าในด้านประโยชน์ใช้สอยและความสวยงามให้มีมาตรฐานและสามารถสร้างเศรษฐกิจฐานราก

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อีเมล mim2524@hotmail.com Lecturer of the Education Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University. E-mail mim2524@hotmail.com.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อีเมล patcharee@hotmail.com Lecturer of the Geography, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University. E-mail patcharee@hotmail.com

เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในลำดับต่อไป

คำสำคัญ: ศิลปหัตถกรรม กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

This academic article is an article that creates and develops a product model to promote the group of pottery entrepreneurs of Ban Mon community, Ban Kaeng Sub-district, Mueang Nakhon Sawan District. The article is a guideline for developing the model and promoting local wisdom to create a new style of plant pot. The original pattern can be divided into seven types of pot patterns including 1) Orchid-shaped pot design 2) Candy-shaped pot design 3) Brick-shaped pot design 4) Round-rimmed pot 5) Bullet-shaped pot 6) Azalea-shaped pot 7) Little pot. Ban Mon Pottery should develop in pursuance of enhanced knowledge and developed wisdom for local producers by adopting the existing model brought to create and develop local values to increase the product value with tangible results. The purpose of this article is to add value in terms of usefulness and beauty to meet standards and be disposed to build a foundation economy to build the strength of the community in the next step.

Keyword: Art and crafts, Ban Mon pottery, local wisdom

บทนำ

ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ได้นำเอาประสบการณ์จากการดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้ที่เก็บสะสมถูกนำมาประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่มีลักษณะเป็นงานหัตถกรรม เช่น การนำเครื่องจักสานมาเป็นแม่แบบทำเครื่องปั้นดินเผา ก่อนที่จะพัฒนาการทำภาชนะดินเผา โดยการตีด้วยไม้ และหิน ปัจจุบันภูมิความรู้เหล่านี้ช่วยให้มนุษย์ก้าวจากสังคมล่าสัตว์และบริโภคอาหารดิบ มาเป็นสังคมเกษตรกรรม มีภาชนะดินเผาสำหรับหุงต้มอาหาร ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ทำให้เครื่องปั้นดินเผาพัฒนาโดยสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ใช้สอย ตามสภาพความเป็นอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ทางความเชื่อ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2546)

หลักการออกแบบ หมายถึง การนำเอาส่วนประกอบต่าง ๆ ของศิลปะมาจัดวางเข้าด้วยกันทำให้เกิดความงามอย่างเหมาะสมตามโครงสร้างทางทัศนศิลป์ เช่น ดุลยภาพ (Balance) สัดส่วน (Proportion) ความกลมกลืน (Harmony) ช่วงจังหวะ (Rhythm) และจุดเด่นของงานศิลปะ (Dominance) (สุชาติ เถาทอง, 2538) แต่หลักการต่างๆ ที่กล่าวมาจะไร้ซึ่งกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ในการปฏิบัติเพราะการจัดและการสร้างสรรค์ผลงานเป็นการแก้ปัญหาซึ่งอาจจะต้องการตัดแปลงหรือปรับปรุงตามลักษณะงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพจากข้อมูลที่กำลังมาข้างต้น ลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอยู่เป็นสิ่งที่น่าสนใจที่ควรจะนำมาศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงภูมิปัญญา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีลักษณะของลวดลายกรรมวิธีในการผลิต ความประณีตของลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมอญ เพื่อให้งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาอยู่ได้รับการรวบรวม และเพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบของลวดลายบนผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมกับยุคสมัยสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนมอญ มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

เครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านมอญจุดเด่นคือใช้ดินเหนียวคุณภาพดีในท้องถิ่นปั้นง่ายเผาแล้วไม่แตกหักทั้งฝีมือการปั้นที่ประณีตสร้างสรรค์งานหลากหลายรูปแบบทั้งทำเป็นของใช้ระลึก ตกตกแต่งบ้าน ตกแต่งสวนมีทั้งจำหน่ายในประเทศไทยและต่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น (ป้าเป้า เลี้ยงสุข, 2565: สัมภาษณ์) พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมกลุ่มผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านมอญ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมืองนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของคนมอญและเป็นภูมิปัญญาตั้งแต่โบราณ

ป้า เลี้ยงสุข ผู้ให้สัมภาษณ์, (25 มิถุนายน 2566) ได้กล่าวว่าของเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ ไว้ว่า “บรรพบุรุษอยู่เกาะเกร็ด เอาภาชนะในครัวเรือน ใส่เรือมาแลกอาหาร เอาเครื่องปั้นดินเผามาแลกของกิน สมัยก่อน บ้านแก่งน้ำท่วม จึงทำให้ดินล้น ชาวบ้านทั่วนั้น จึงเกิดไอเดียมาสร้างสรรค์งานเครื่องปั้นดินเผา มานวดมาปั้นให้เป็นเครื่องปั้นดินเผา พอนำไปเผาไม่แตกไม่ร้าว จึงก่อตั้งและตั้งถิ่นฐาน ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”

การทำเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญมีการทำสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์มนุษย์จะนำวัตถุดิบจากธรรมชาติเท่าที่จะหาได้ใกล้ตัวมาทำให้เกิดประโยชน์ก่อนความประณีตในยุคต่อ ๆ มาความเป็นมาของกลุ่มจังหวัดนครสวรรค์ในท้องถิ่น ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้พัฒนาภูมิปัญญาให้แก่ผู้ผลิตในท้องถิ่น ด้วยการ

นำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาศึกษาเพื่อหาคุณสมบัติเฉพาะที่จะสามารถนำมาแปรรูปเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าตัวผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

เครื่องปั้นดินเผาอมูญ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

พนมศักดิ์ สุวิสุทธิ (2561) กล่าวว่า แหล่งเครื่องปั้นดินเผาอมูญ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ติดแม่น้ำปิง มีการทำเครื่องปั้นดินเผาจำนวนมากว่าหลังคาเรือน ส่วนใหญ่จะผลิตเป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภทเทราคอตต้า ซึ่งเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่มีเนื้อดินสีแดงเผาที่อุณหภูมิต่ำ ไม่เคลือบ ซึ่งรูปแบบของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะเป็นกระถางต้นไม้ โอ่งน้ำ และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน เป็นต้น วัตถุดิบดินเหนียว เป็นดินเหนียวที่มีคุณภาพดี หลังเผามีสีสรรคสวยงาม มีความแกร่งและหลังเผาาก็จะไม่เป็นคราบเกลือสีขาวขึ้นบริเวณผิวอันเป็นคุณสมบัติที่ดี โดยดินจะขุดจากบริเวณบึงเขาดิน ในพื้นที่ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ วัตถุดิบหลักอีกชนิดหนึ่งที่น่าสนใจเป็นส่วนผสมในเนื้อดิน คือ หวายแม่น้ำ จะได้จาก หวายในแม่น้ำปิงภายในหมู่บ้านวัตถุดิบหลักอีกชนิดหนึ่งที่น่าสนใจเป็นส่วนผสมในเนื้อดิน คือ หวายแม่น้ำ จะได้จากหวายในแม่น้ำปิงภายในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้หมู 1 ตำบลบ้านแก่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาอย่างแพร่หลายผลิตภัณฑ์ภายหลังจากการเผาและตกแต่งเรียบร้อยแล้วจะวางจำหน่ายร้านค้าริมถนนภายในชุมชนบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศอีกทั้งจำหน่าย ยังตัวแทนส่งต่างประเทศอีกด้วย

แนวคิดของการการศึกษาศิลปหัตถกรรมกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านอมูญ

การสร้างสรรค์ผลงานกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านอมูญ กำหนดใช้แนวคิดภูมิปัญญาเป็นหลักโดยเน้นแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการออกแบบและสร้างเอกลักษณ์ ชาวบ้านต้องร่วมคิด ร่วมกระทำควบคู่กับสร้างสรรค์ผลงาน และต้องยอมรับความคิดเห็นของชาวบ้าน ภายใตกรอบความคิดที่ตกลงร่วมกัน นอกจากนี้ยังการประสานความร่วมมือของกลุ่ม ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านอมูญ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ระยะที่ 1 ระยะการศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผากลุ่มเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มที่ได้รับความนิยมนมากที่สุดตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และนำมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษา

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างแนวคิดออกแบบ

ระยะที่ 3 การสร้างสรรค์ออกแบบจริง โดยผลิตทำต้นแบบจริง โดยวิธีการศึกษา กระถางต้นไม้ทั้ง 7 แบบ 1) ลวดลายกระถางทรงกล้วยไม้ 2) ลวดลายกระถางทรงขนมชั้น 3) ลวดลายกระถางทรงลายอิฐ 4) กระถางทรงขอบกลม 5) กระถางทรงลูกกระสุน 6) กระถางทรงชวนชม 7) กระถางน้อย ดังภาพต่อไป

แนวคิดในการออกแบบลวดลายกระถางทรงกล้วยไม้ จากกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ การนำลวดลายแบบกระถางทรงกล้วยไม้โดยมีความโดดเด่นจากการเจาะรูของกระถางเป็นรูปแบบทรงกลมเล็ก ๆ รอบ ๆ กระถาง จึงมีการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่และมีการผสมผสานสีลงไปในงานแบบร่วมสมัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ลวดลายกระถางทรงกล้วยไม้

ที่มา: กิตติศักดิ์ แก้วดุก, 2566

แนวคิดในการออกแบบลวดลายกระถางทรงขนมชั้น จากกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ การนำลวดลายแบบกระถางทรงขนมชั้น โดยมีความโดดเด่นจากการใช้การปั้นขึ้นรูปกระถางต้นไม้แบบมอญ (ขดเป็นเส้น) จึงมีการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่และมีการผสมผสานสีลงไปในงานแบบร่วมสมัย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ลวดลายกระถางทรงขนมชั้น

ที่มา: กิตติศักดิ์ แก้วดุก, 2566

แนวคิดในการออกแบบลวดลายกระถางทรงลายอิฐ จากกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ การนำลวดลายแบบกระถางทรงลายอิฐ โดยมีความโดดเด่นจากการใช้การปั้นขึ้นรูปกระถางต้นไม้แบบมอญ (ขดเป็นเส้น) แล้วทำเป็นลวดลายแบบทรงอิฐและนำลวดลายจากธรรมชาติ ดอกไม้ แก้ววัลย์ มาเติมแต่งสีลง ลงไปในงานแบบร่วมสมัย ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ลวดลายกระถางทรงลายอิฐ

ที่มา: กิตติศักดิ์ แก้วดุก, 2566

แนวคิดในการออกแบบลวดลายกระถางทรงขอบกลม จากกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ การนำลวดลายแบบกระถางทรงขอบกลม โดยมีความโดดเด่นจากใช้ลวดลายดอกไม้ของกระถางต้นไม้ สร้างสรรค์เป็นดอกไม้รูปแบบใหม่และมีการผสมผสานสีลงไปในงานแบบร่วมสมัย ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ลวดลายกระถางทรงขอบกลม

ที่มา: กิตติศักดิ์ แก้วดุก, 2566

แนวคิดในการออกแบบลวดลายกระถางทรงลูกกระสุน จากกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ การนำลวดลายแบบกระถางทรงลูกกระสุน โดยมีความโดดเด่นจากใช้ลวดลายดอกไม้ของกระถางต้นไม้ สร้างสรรค์เป็นทรงกระถางรูปแบบใหม่และมีการผสมผสานสีลงไปในงานแบบร่วมสมัย ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ลวดลายกระถางทรงลูกกระสุน

ที่มา: กิตติศักดิ์ แก้วตุก, 2566

แนวคิดในการออกแบบลวดลายกระถางทรงลูกกระสุน จากกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ การนำลวดลายแบบกระถางทรงลูกกระสุน โดยมีความโดดเด่นนำเสนห์จากสัตว์จากธรรมชาติในน้ำที่มีอาศัยในอุทยานสวรรค์ โดยเน้นส่วนของลำตัวเป็นกระถาง สร้างสรรค์เป็นทรงกระถางรูปแบบใหม่ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ลวดลายกระถางทรงชวนชม

ที่มา: กิตติศักดิ์ แก้วตุก, 2566

แนวคิดในการออกแบบลวดลายกระถางน้อย จากกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ การนำลวดลายแบบกระถางน้อย โดยมีความโดดเด่นน่าสนใจจากกระถางส่วนบนที่รอยจีบแบบดอกไม้คล้ายกลีบของดอกไม้และเพิ่มเติมสีสันของกระถางในเล็กให้งดงามธรรมชาติ สร้างสรรค์เป็นทรงกระถางรูปแบบใหม่และมีการผสมผสานสีสันลงไปในงานแบบร่วมสมัย

ดั่งภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ลวดลายกระถางน้อย

ที่มา: กิตติศักดิ์ แก้วตุก, 2566

ขั้นตอนของการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ

การขึ้นรูปแบบขดเทคนิคต้นกำเนิดจากมอญเน้นการปั้นดินให้เป็นเส้นแล้วนำมาขดเรียงขึ้นรูปจนได้ขนาดกระถางที่ต้องการ ส่วนการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน เป็นการขึ้นรูปดินให้เป็นทรงกลมจะใช้เครื่องมือแป้นหมุน มีทั้งชนิดยืนและนั่ง ความเร็วที่ใช้ 2-3 จังหวะ ความเร็วรอบของแป้นหมุนจะอยู่ที่ประมาณ 80 รอบต่อนาที ดินที่นำมาใช้ปั้นต้องเป็นดินที่มีความเหนียวจึงจะช่วยให้การขึ้นรูปได้ผลดี การขึ้นรูปแบบแป้นหมุนต้องอาศัยการฝึกฝนและทักษะพอสมควร จึงจะสามารถขึ้นรูปได้ดี **ดั่งภาพที่ 8**

ภาพที่ 8 ขึ้นรูปด้วยมือแบบมอญ/ขึ้นรูปบนแป้นหมุน

ที่มา: พชร ดินฟ้า, 2566

การเขียนลายตอนที่ยังไม่ได้เผาลายที่แกะสำหรับตกแต่งเครื่องปั้นมี 3 ประเภท ตามลักษณะของวิธีการแต่งลาย คือ

1. ลายที่เกิดจากการขีดหรือสลัก
2. ลายที่เกิดจากการฉลุลายโปร่ง
3. ลายที่เกิดจากการกดให้เนื้อดินนูนขึ้น หรือต่ำลงตามแบบของลาย **ดังภาพที่ 9**

ภาพที่ 9 การเขียนลายตอนยังไม่ได้เผา

ที่มา: พัชร ดินฟ้า, 2566

เมื่อเขียนลายเสร็จแล้ว นำผลิตภัณฑ์พักไว้ให้แห้ง ใช้เวลาประมาณ 7 วัน แล้วนำเข้าเตา โดยเรียงในเตาเป็นชั้นๆ และปิดหน้าเตาเมื่อเรียงเสร็จ เมื่อนำผลิตภัณฑ์เข้าเตาเสร็จ มีการใส่ไฟ ประมาณ 2 คืน 3 วัน ใส่ไปถึงอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 800 องศาเซลเซียส เตาเผาที่ใช้เผา ต้องใช้ผู้ควบคุมการเผาที่มีความชำนาญในการควบคุมอุณหภูมิความร้อนจากเชื้อเพลิงได้ ตลอดเวลาตามความต้องการ นอกจากเชื้อเพลิงประเภทไม้ฟืนที่ใช้กันทั่วไปแล้ว บางแห่งพยายามแสวงหาวัสดุอื่นมาทำเชื้อเพลิงด้วยจุดประสงค์ที่แตกต่างกันไป เช่น บางคนนิยมใช้ไม้ยูคาไวโหมไฟ (ไม้ยูคาให้ไฟสม่ำเสมอ) และในช่วงสุดท้ายก่อนจะปิดเตา นิยมใช้ไม้ไผ่เป็นเชื้อเพลิง เพื่อช่วยควบคุมสีของผลิตภัณฑ์ เพราะไม้ไผ่ทำให้สีของเครื่องปั้นสวยงาม บางคนใช้ยางรถยนต์ ช่วยเป็นเชื้อเพลิงในการเผาในกรณีที่ต้องการให้ผลิตภัณฑ์มีสีดำ ส่วนซีเถ้าจากยางที่ปิ้งไปติดผิวดินปั้นนั้น บางครั้งก็ช่วยให้เกิดพื้นผิวที่มีสีสันสวยงามแปลกตาน่าดูได้โดยไม่ตั้งใจ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าวัสดุแต่ชนิดที่นำมาใช้ในการเผาเครื่องปั้นดินเผานั้น จะมีผลต่อลักษณะและคุณภาพของเนื้อเครื่องปั้นดินเผาด้วย **ดังภาพที่ 10**

ภาพที่ 10 การเผาและเข้าเตาอุโมงค์เครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ

ที่มา: เกษเกียรติแหล่งดินเผา, 23 พฤษภาคม 2566

การเขียนลายตอนสุก คือ หลังจากนำไปเผาแล้วจึงค่อยเขียนลาย หลังจากผ่านกระบวนการการเผาแล้วจะได้กระถางที่มีสีน้ำตาลไม่อ่อนหรือเข้มจนเกินไป การเลือกใช้โทนสีจึงจำเป็นต้องเป็นสีเข้มกว่าระดับสีของเนื้อภาชนะกระถาง ซึ่งสีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสีทาบ้านหรือสีอะคริลิกที่มีทนทานต่อการโดนน้ำเพราะสีที่กล่าวมาจะแห้งเร็วและไม่ละลายได้ง่ายเหมือนสีชนิดอื่น ดังภาพที่ 11

การเขียนลายตอนสุก คือ หลังจากนำไปเผาแล้วจึงค่อยมีการเขียนลาย

ภาพที่ 11 การเขียนลายตอนสุก คือ หลังจากนำไปเผาแล้วจึงค่อยเขียนลาย

ที่มา: พัชร ดินฟ้า, 2566

ภาพที่ 12 ภาพสำเร็จแบบไม่ลงสีเครื่องปั้นดินเผา (1)
ที่มา: พัชรี ดินฟ้า, 2566

ภาพที่ 13 ภาพสำเร็จแบบไม่ลงสีเครื่องปั้นดินเผา (2)
ที่มา: พัชรี ดินฟ้า, 2566

ภาพที่ 14 ภาพสำเร็จแบบลงสีเครื่องปั้นดินเผา
ที่มา: พัชรี ดินฟ้า, 2566

อภิปรายผล

การศึกษาศิลปหัตถกรรมกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญนครสวรรค์เพื่อการพัฒนาสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสร้างสรรค์กระถางขึ้นใหม่จากการศึกษาข้อมูลและจากการสร้างสรรค์งาน จากการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ต้นกำเนิดของกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญนครสวรรค์ ด้วยเหตุนี้ผู้สร้างสรรค์ จึงมีความเห็นว่า ควรจะมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นกลุ่มศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญนครสวรรค์ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทย เพื่อการออกแบบและสร้างสรรค์กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา และพัฒนาภูมิปัญญาให้แก่ผู้ผลิตในท้องถิ่น ด้วยการนำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาศึกษาเพื่อหาคุณสมบัติเฉพาะที่จะสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานแบบสมัยใหม่และตลอดจนสร้างคุณค่าและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น อีกด้วยเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางปรับปรุงรูปแบบ ผลิตภัณฑ์ ให้มีความสวยงามความแตกต่างและน่าสนใจ ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคได้มากที่สุดและยังสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย สามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์กระถางต้นไม้ธรรมชาติ กระถางต้นไม้กับธรรมชาติสร้างสรรค์ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ แก้วดุก. (2566). ลวดลายกระถางทรงขนมชั้น. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.

_____. (2566). ลวดลายกระถางทรงอิฐ. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.

_____. (2566). ลวดลายกระถางทรงขอบกลม. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.

_____. (2566). ลวดลายกระถางทรงลูกกระสุน. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.

_____. (2566). ลวดลายกระถางทรงชวนชม. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.

_____. (2566). ลวดลายกระถางน้อย. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.

เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา. (2565, ธันวาคม). โรงงานเครื่องปั้นดินเผาป่าตุ่ม. สืบค้นเมื่อ 23

พฤษภาคม 2566, จาก <https://thestoryculture.co/earthenware-koh-kred/>
ป่าเป้า เลี้ยงสุข. (2566, 25 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดยพัชรี ดินฟ้า [การบันทึกเสียง]. เจ้าของ
กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ, นครสวรรค์.

- พนมศักดิ์ สุวิสุทธิ (2561). การวิจัยเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้าน. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 22(1), 98-114
- พัชรดี ดินฟ้า. (2566). ขึ้นรูปแบบมอญและขึ้นรูปบนแป้นหมุน. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.
- _____. (2566). การเขียนลายตอนยังไม่ได้เผา. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.
- _____. (2566). การเผาและเข้าเตาอุโมงค์เครื่องปั้นดินเผามอญ. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.
- _____. (2566). การเขียนลายตอนสุก. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.
- _____. (2566). ภาพสำเร็จแบบไม่ลงสีเครื่องปั้นดินเผา. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.
- _____. (2566). ภาพสำเร็จแบบไม่ลงสีเครื่องปั้นดินเผา. ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2546). ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: ดันอ้อแถมมี
- สุชาติ เกาทอง. (2538). หลักการทัศนศิลป์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์สุวิทย์
- อินทิพย์ (2555). การพัฒนางานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ในเอกลักษณ์ของชุมชนมอญ
- ปากเกร็ด สำหรับเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย. วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 5(2), 89-101